

روزشمار جنگ

یکشنبه

۲۰ مرداد ۱۳۶۴

۲۳ ذی‌قعدة ۱۴۰۵

۱۱ اوت ۱۹۸۵

۵۶۲

امروز نیز همچون روزهای گذشته حادثه نظامی مهمی رخ نداد و تنها تبادل آتش بین نیروهای ایران و عراق جریان داشت. براساس اطلاعیه شماره ۲۱۹۳ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، رزمندگان اسلام در مناطق عملیاتی جبهه‌های شمالی و غرب کشور با اجرای آتش روی مواضع و استحکامات دشمن، خساراتی به آن‌ها وارد آوردند. در جبهه‌های جنوب نیز ضمن بررسی حرکات ستون‌های خودرویی سنگین و تجهیزات مهندسی و کلیه فعالیت‌های تاکتیکی ارتش عراق، به اجرای آتش توپخانه در سرتاسر مناطق عملیاتی این جبهه پرداختند که آتش دقیق و مؤثر آنان در منطقه عملیاتی "عین‌خوش" و "حسینیه" مانع نفوذ نیروهای دشمن شد و آن‌ها را متواری ساخت.^(۱)

رادیو صوت‌الجماهیر نیز اطلاعیه نظامی شماره ۱۹۲۳ عراق را خواند که در آن آمده‌بود: «هلی‌کوپترهای خودی علیه یگان‌های دشمن مستقر در برابر واحدهای ما در بخش عملیاتی شرق بصره، ضرباتی را به دشمن وارد کردند. همچنین واحدهایی از یگان‌های خط مقدم به وسیله توپخانه خود، مواضع و تجمعات افراد دشمن را در بخش عملیاتی شرق دجله زیر آتش گرفتند.»^(۲)

۵۶۳

پایگاه شهید "جعفریان" واقع در محور ارومیه به اشنویه هدف حمله ضدانقلابیون قرار گرفت. این حمله، به شهادت پنج تن و مجروح شدن دوازده تن از نیروهای پایگاه انجامید.^(۳)

۵۶۴

در ادامه تحرکات ایدایی ضد انتخابات ریاست‌جمهوری، امروز با پرتاب مواد آتش‌زا یک دستگاه مینی‌بوس متعلق به بنیاد شهید قزوین که جنب بسیج پارک شده‌بود، طعمه حریق گردید.^(۴) یک دستگاه مینی‌بوس بنیاد شهید نیز در مراغه به آتش کشیده شد.^(۵) یک دستگاه وانت پیکان شخصی هم در یزد به آتش کشیده شد و متعاقب آن، اعلامیه‌هایی از مجاهدین خلق در محل پخش شد.^(۶) همچنین یک بمب صوتی که در زیر یک خودرو در تنکابن کار گذاشته بود، به وسیله مأموران انتظامی کشف و خنثی گردید.^(۷)

از سوی دیگر، در دو روز گذشته بیش از ۱۵ تن از منافقین به دلیل فعالیت‌های ضدانقلابی در تهران، بابل و بهشهر دست‌گیر شده‌اند.^(۸)

یادآوری می‌شود که این تحرکات ایدایی با بزرگ‌نمایی بسیار در خارج کشور بارها به صورت مختلف - به خصوص به وسیله مجاهدین خلق - توأم با دعاوی بسیار بزرگ اعلام و تبلیغ می‌شود، اما چندان جدی گرفته نمی‌شود؛ به عنوان مثال، شماره امروز نشریه "تایمز لندن" که اشاره به تحریم انتخابات از طرف گروه‌های سیاسی مستقر در فرانسه دارد، در مورد ادعاهای سازمان مجاهدین خلق یادآوری می‌کند که این گروه تاکنون صدمه سنگینی که رسانه‌های رسمی را مجبور به اعتراف کند، وارد نساخته است.^(۹)

۵۶۵

"میرحسین موسوی" نخست‌وزیر، امروز در سخنانی درباره تحرکات گروهک‌ها و انتخابات، هدف این تحرکات را جلوگیری از حضور سیاسی مردم دانست. وی گفت: «شرکت مردم در انتخابات ریاست جمهوری هم بر مسائل داخلی و هم بر مسائل خارجی ما اثر می‌گذارد و به همین دلیل رسانه‌های گروهی خارجی و گروهک‌های مخالف نظام و اربابان‌شان امروز جوسازی شدید در جهان به راه انداخته‌اند، به خاطر این که آن‌ها هم به این مسئله توجه دارند که اگر روزی مردم را از صحنه‌های اجتماعی و سیاسی دور و منزوی کنند، آن موقع روز پیروزی ابرقدرت‌هاست.» وی افزود: «ما آن روزی پیروز شدیم که مردم از مسائل روزمره خودشان به مسائل عمومی، جمعی و سیاسی کشانده شدند و مسائل عبادی و مذهبی را با مسائل سیاسی یکی دانسته و جدایی سیاست و دیانت در ذهنیت مردم از بین رفت. مهم‌ترین مسئله [برای ابرقدرت‌ها] این است که مردم را از صحنه‌های سیاسی به کنار بزنند و برای همین، شرکت کردن در انتخابات به معنای قدم گذاشتن در صحنه مبارزه مستقیم با قدرت‌ها و ابرقدرت‌های استکباری است و از این نظر این رسالتی است که بر دوش مردم قرار دارد.»^(۱۰)

۵۶۶

"کمال خرازی" سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، امروز در یک کنفرانس مطبوعاتی با حضور خبرنگاران خارجی و داخلی شرکت کرد و به تفصیل و مستند در خصوص این مسائل سخن گفت: وضعیت اسیران ایرانی؛ نوع رفتار عراق با اسیران و این که عراق وجود گروهی از این اسیران را - بی‌توجه به مدارک روشن مبنی بر اسیر بودن آنان - انکار می‌کند. خرازی در آخر به استراتژی جدید ایران در جنگ اشاره کرد.

وی گفت: «با بررسی‌ها و تحقیقاتی که تاکنون انجام شده است ما موفق شده‌ایم گروهی از اسرای مفقودالایر ایرانی را بر اساس عکس‌ها و فیلم‌هایی که رسانه‌ها و برنامه‌های تلویزیونی جهانی پخش کرده‌اند، شناسایی کنیم که متأسفانه اسم و مشخصات آن‌ها در لیست کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ نیست، اما اسامی و تصویر آن‌ها در برخی از رسانه‌های جهان منتشر شده است.»

دکتر خرازی برای اثبات این مطلب، عکس‌هایی از برخی اسیران مفقود را که در نشریه‌های "المجله"، "تایمز" و "گه‌نر" آلمان چاپ شده و حتی در برنامه‌های تلویزیونی عراق نشان داده‌اند، در اختیار خبرنگاران خارجی قرار داد.

وی سپس افزود: «حتی بعضی از اسرایی که توسط صلیب‌سرخ بین‌المللی اسامی و مشخصات آن‌ها ثبت شده‌است، بعداً مفقود شده‌اند و کمیته صلیب‌سرخ در پی‌گیری مجدد نتوانسته آثاری از آن‌ها به دست آورد. از جمله ده اسیری که به دنبال پی‌گیری صلیب‌سرخ، رژیم عراق مدعی شد که آن‌ها را در مرزها رها کرده‌است. فقط یک نفر از آن‌ها به میان خانواده خود بازگشت و از ۹ نفر دیگر تاکنون اثری به دست نیامده است.»

کمال خرازی در ادامه گفت: «ما اسرایی داریم که رسماً به‌عنوان اسیر در عراق نام‌شان ثبت نشده اما آن‌ها در جبهه بودند و اسنادی در دست است که این‌ها در زندان‌های عراق هستند و از بعضی از آن‌ها اطلاعاتی نیز به دست آورده‌ایم، اما از اکثر آن‌ها اطلاعاتی در دست نیست و خود صلیب‌سرخ بین‌المللی نیز معتقد است که بسیاری از اسرای ایرانی در اردوگاه‌های مخفی عراق نگهداری می‌شوند و رژیم عراق در سفر اخیر هیئت اعزامی کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ مانع بازدید هیئت از این اردوگاه‌ها شد. کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ در گزارشی که در تاریخ ۱۳۶۲/۲/۱۷ انتشار داده است می‌گوید: کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ با اطمینان اعلام می‌کند که بسیاری از اسرای ایرانی از ابتدای جنگ عمداً در اردوگاه‌ها مخفی می‌شوند و کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ لیست صدها تن از این‌ها را به دست آورده که هیچ گاه موفق به ملاقات با آن‌ها نشده‌است.»

تهران - مصاحبه مطبوعاتی کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ

بسیاری از اسرای ایرانی مخفی و دور از چشم صلیب‌سرخ نگهداری می‌شوند

خرازی افزود: «ما یک نامه به کلی سری در سال ۶۰ در جبهه‌ها پیدا کردیم که حاکی از این است که بسیاری از اسرای ایرانی مخفی و دور از چشم صلیب‌سرخ نگهداری می‌شوند. در این دستورالعمل دو ماده‌ای که توسط سرهنگ "علی محمد العوید" فرمانده تیپ ۱۰۲ پیاده عراق، به گردان‌های تابعه ارسال شده‌بود، گفته شده‌است: "اسیرانی که بنابر تشخیص هیئت‌های مخصوص باید از صلیب‌سرخ مخفی نگهداری شوند، از دستور مذکور در ماده یک این بخش‌نامه مستثنی می‌باشند." ماده یک این بخش‌نامه می‌گوید: "اسرا را بعد از این که از آن‌ها بازجویی کردید، به عقب جبهه تخلیه کنید." براساس ماده دو این دستورالعمل، آن‌هایی که باید مخفی شوند لازم نیست به عقب جبهه تخلیه شوند و از این ماده مستثنی هستند.»

وی سپس درباره نوع برخورد حکومت عراق با مجروحان ایرانی، گفت: «در گزارشی که توسط کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ در تاریخ ۱۲ تا ۱۴ دی‌ماه ۱۳۶۴ منتشر شد، به بازدید نماینده پزشکی کمیته بین‌المللی صلیب‌سرخ از مجروحین ایرانی اشاره شده‌است که وی گفته‌است اکثر مجروحین ایرانی از جراحات خود به خصوص شکستگی‌های دست و پا که به صورت وخیم جوش خورده است، رنج می‌برند.» خرازی افزود: «بعضی از این اسرا که بعداً آزاد شده‌اند، به دلیل وضع وخیم جسمانی آن‌ها مجبور شدیم به خارج از کشور منتقل کنیم و اکنون یک گروه شش نفره از همین اسرا در آلمان تحت مراقبت‌های پزشکی هستند. ... گزارش‌های صلیب‌سرخ جهانی حاکیست حدود ۱۵۰۰ نفر از شهروندان خوزستانی که بعضاً عرب‌زبان هستند در آغاز جنگ اسیر شده‌اند و امروزه در زندان‌های عراق به سر می‌برند سن این‌ها نیز بین ۵۰ تا ۸۹ سال است و در بین آنان زنان زیادی نیز مشاهده می‌شود، چنان‌که در گزارش مورخه ۹ و ۱۰ بهمن‌ماه ۱۳۶۲ صلیب‌سرخ از اردوگاه "انبار" عراق وضعیت ناهنجار محل زندگی آنان تشریح شده‌است.»

وی ادامه داد: «رژیم عراق اسرای ایرانی را به استماع ترانه‌های مبتذل و مشاهده فیلم‌های مبتذل مجبور می‌کند و نیز آن‌ها را مجبور می‌کند که به سخن‌رانی افراد فراری و ضدانقلاب گوش دهند و این فشار ایدئولوژیک در تمامی اردوگاه‌ها وجود دارد ... صلیب‌سرخ بین‌المللی علی‌رغم داشتن اطلاعات کافی در مورد وضعیت اسرای ایرانی در عراق، متأسفانه افکار عمومی را در جریان آن نگذاشته و موفق نیز نشده‌است که کاری جدی در زمینه شناسایی بیست‌هزار مفقودالثر ایرانی انجام دهد.»

کمال خرازی سپس در پاسخ به سؤال خبرنگار خبرگزاری فرانسه در مورد دلایل تأخیر در انتشار موارد فوق، گفت: «این اطلاعات از مدت‌ها قبل در اختیار ما بود و ما اقدامات بین‌المللی و دیپلماتیک خود را انجام دادیم. پس از این که سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی نتوانستند در این زمینه کاری انجام دهند، ما تصمیم گرفتیم که این موارد را در اختیار مطبوعات قرار دهیم.»

وی همچنین در پاسخ به خبرنگار کانال دوم تلویزیون آلمان دربارهٔ موقعیت عمومی جنگ و مدتی که جنگ به طول خواهد انجامید گفت: «با استراتژی جدیدی که اتخاذ کرده‌ایم [انجام دادن عملیات‌های محدود تا قبل از عملیات بزرگ] دشمن را شدیداً تحت فشار قرار داده‌ایم و این بخشی از برنامه‌های درازمدت ماست که کارهای بعدی ما را آماده می‌کند و چنان که تاکنون اعلام شده، جنگ تا تحقق شرایط به حق جمهوری اسلامی، ادامه خواهد داشت.»^(۱۱)

۵۶۷

به نوشتهٔ روزنامه ژاپنی "یومیوری"، حکومت عراق اعلام کرده‌است که پروژه‌های اقتصادی بعد از جنگ خود را به کمپانی‌هایی خواهد داد که در زمان جنگ با عراق همکاری کرده‌اند و از شرکت‌های خارجی می‌خواهد تا به کار خود در این کشور ادامه دهند. براساس این گزارش، امریکا، انگلیس، فرانسه، ایتالیا و بعضی دیگر از کشورها اعتبارات خود را به عراق افزایش داده‌اند و در پروژه‌های این کشور فعال شده‌اند. به نوشتهٔ یومیوری، هفتاد کمپانی ژاپنی نیز در عراق حضور دارند.

گفتنی است که شرکت‌های عمده مانند "میتسوبیشی"، "مارونبی" و "سومیتومو" بر اثر تأخیر در دریافت طلب‌های خود از عراق، دچار مشکل هستند اما در انتظار طرح‌های بعد از جنگ، دفاتر خود را باز نگاه داشته‌اند.^(۱۲)

۵۶۸

وضع کنونی و آیندهٔ زنان در عراق، موضوع یک مقالهٔ تحقیقی در نشریهٔ "واشنگتن تایمز" است که امروز از صدای امریکا پخش شد. در این مقاله آمده‌است:

«زمانی که جنگ با ایران به پایان برسد، نقش زنان در جامعهٔ عراق، یکی از بزرگ‌ترین مشکلات دولت صدام حسین خواهد بود. تعداد سربازانی که در جنگ کشته شده‌اند ۷۵ هزار نفر تخمین زده می‌شود. شاید دو برابر این رقم نیز مجروح شده‌باشند. گفته می‌شود ۷۵۰ هزار سرباز هم در ارتش خدمت می‌کنند اما مشکلات نیروی انسانی برای یک کشور ۱۵ میلیونی که با ملتی سه برابر اندازه خودش می‌جنگد و می‌توانست فاجعه‌آمیز باشد، روی نداده‌است زیرا زنان برای پر کردن جاهای خالی، قدم به میدان گذاشتند. اکثر پست‌های دولتی از جمله در مهندسی و دیگر زمینه‌های فنی در اختیار زنان است هر چند که معمولاً زیر نظر یک همکار مرد قرار دارند ... زنان هنوز از نظر روانی جدالی برای مردان عراق به وجود نیاورده‌اند، اگر چنین کنند، آن گاه مردان واکنش نشان خواهند داد. تا زمانی که جنگ ادامه دارد، زنان عراقی به‌عنوان یک سرمایه تلقی خواهند شد. مردان عراقی هنوز به راستی سنگینی دگرگونی‌های قانونی و اجتماعی پنج سال گذشته را حس نکرده‌اند، زیرا جدال واقعی هنوز از راه نرسیده است.»^(۱۳)

ایران بار دیگر دربارهٔ اجلاس اخیر سران عرب در مراکش و نتایج آن، موضع‌گیری و آن را محکوم کرد. "میرحسین موسوی" نخست‌وزیر، در قبال این اجلاس چنین موضع‌گیری کرد: «شاید نزدیک به ۵ سال باشد که ما سیاست‌های خودمان را در قبال مسائلی که کشورهای ارتجاعی در رابطه با اسرائیل مطرح می‌کنند و به دنبال آن هستند، بیان کرده‌ایم و به مناسبت‌های گوناگون هر نوع سازش را در این زمینه محکوم کرده‌ایم. امروز تلاش وسیعی دیده می‌شود که دولت مصر را به این جرگه [اعراب] بکشند و خیانت‌های رژیم سادات و مبارک را بیوشانند و عملاً این اقدام را الگویی قرار بدهند برای سازش‌های بعدی، مخصوصاً در این کنفرانس مسئله سازش توأم اردن و گروه‌های ارتجاعی از سازمان آزادی‌بخش فلسطین با اسرائیل، مطرح بوده‌است که تمامی این‌ها شکست خورده‌است.»

نخست‌وزیر افزود: «از اهداف دیگر این کنفرانس، هم‌سویی با سیاست‌های رژیم صدام بوده‌است که در این جهت اطلاعیه‌ای نیز صادر کرده‌اند؛ ما در این مورد تعجب نیز نمی‌کنیم. دوستان ما در میان دولت‌های پیشرو و مترقی عرب و میان ملت‌های عرب هستند. از کنفرانسی که در مغرب و به ریاست سلطان حسن تشکیل شده‌باشد و شرکت‌کنندهٔ عمدهٔ آن نیز سلطان حسین باشد، بیش از این انتظار نمی‌توان داشت و یقیناً این مسئله بیش‌تر از همیشه ماهیت رژیم صدام را می‌تواند افشا کند و نشان دهد که چه کسانی در کنار صدام هستند.»^(۱۴)

در ادامهٔ بازتاب نتایج اجلاس فوق‌العادهٔ سران عرب در رسانه‌های گروهی بین‌المللی، نشریهٔ "وال استریت ژورنال" نوشت: «قطع‌نامه، کنفرانس مراکش را مأمور ساخت تا قبل از ملاقات "میخائیل گورباچف" رهبر شوروی و "ریگان" در ماه نوامبر آینده، آرمان‌های اعراب را در سطح بین‌المللی ارائه نماید و انجام چنین کاری، آشنا کردن دو ابرقدرت با مواضع کشورهای عرب نسبت به مسائل مختلف به‌ویژه در رابطه با خاورمیانه است.» این نشریه افزود: «با این حال، کنفرانس یک پیروزی تو خالی برای میان‌روهایی است که ممکن است نتوانند کاری بیش از نشان دادن توانایی‌هایشان در تشکیل آن، انجام دهند.»^(۱۵)

یک مفسر خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز نوشته‌است: «این اجلاس پایان یافته‌است بدون این‌که تأیید آشکاری را که "حسین" شاه اردن برای توافقش با "ساف" جهت صلح با اسرائیل تقاضا کرده‌بود، به وی بدهد.» این خبرگزاری به نقل از منابع کنفرانس افزود: «عرفات و شاه‌زاده "عبدالله" رئیس هیئت نمایندگی سعودی، روز پنجشنبه (۱۳۶۴/۵/۱۷) مشاجرهٔ شدیدی بر سر کلمات بیانیهٔ نهایی در رابطه با توافق اردن - ساف داشته‌اند.»^(۱۶)

مراکش، دارالبیضاء - کنفرانس فوق‌العاده سران عرب
مشاجره یاسر عرفات با شاهزاده عبدالله (ولیعهد عربستان) بر سر کلمات بیانیه نهایی کنفرانس

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۴/۵/۲۰

- ۱- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۵/۲۱، ص. ۲.
- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۴۵، (۱۳۶۴/۵/۲۱)، ص ۱، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۴/۵/۲۰
- ۳- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه "رویدادها"، شماره ۵۹ (۱۳۶۴/۶/۱۲)، ص. ۱۵.
- ۴- سند شماره ۲۰۰۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ۱۳۶۴/۵/۲۲، ص. ۱.
- ۵- سند شماره ۲۰۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ۱۳۶۴/۵/۲۳، ص. ۳.
- ۶- همان، ص. ۱.
- ۷- مآخذ ۴، ص. ۲.
- ۸- سند شماره ۲۰۰۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، ۱۳۶۴/۵/۲۱، ص. ۱۰.
- ۹- مآخذ ۴، ص. ۲.
- ۱۰- مآخذ ۱، ص. ۱۲.
- ۱۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۵/۲۱، ص. ۲۰.
- ۱۲- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۲۰، ص. ۲۰.
- ۱۳- واحد مرکزی خبر صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۴/۵/۲۱، صص ۵ تا ۷، رادیو امریکا، ۱۳۶۴/۵/۲۰
- ۱۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۵/۲۰، ص. ۴.
- ۱۵- سند شماره ۲۱۲۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ضمیمه گزارش ۱۳۶۴/۵/۲۰، صص ۵ و ۶.
- ۱۶- همان، به نقل از آسوشیتدپرس.